Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

1

TER BESLISSING

[redacted]

Datum
11 augustus 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
1

Aan Minister van SZW

nota

Nota kamerbrief Integraal schuldenoverzicht

Aanleiding

Voor de zomer is u een Kamerbrief aangedragen over de voortgang van het Integraal Schuldenoverzicht. De nota en brief zijn door BO met u besproken. Bijgaande aangepaste Kamerbrief Inzicht in schulden bevat uitkomsten van de verkenning hiernaar en geeft aan welke stappen we zetten om tot een doelmatige invulling te komen van het bieden van inzicht in schulden. Deze maatregel is onderdeel van het basispakket IBO problematische schulden en draagt bij aan de aanpak en preventie van schulden zoals benoemd in het CA.

U gaf hierbij aan:

- Niet met deze uitkomst (komende jaren niet realiseren van een integraal schuldenoverzicht) mee te willen gaan.
- Het gaat om één van de hoofdaanbevelingen van het IBO Problematische schulden waarvan we nu zeggen dat het niet zou kunnen.
- Goed te wegen of het echt niet kan om tot een schuldenoverzicht te komen.

In deze nota en aangepaste brief wordt benadrukt dat we ons einddoel niet loslaten, maar hier binnen de technische en juridische mogelijkheden stapsgewijs en op een alternatieve wijze naar toe werken. Daarbij toetsen we steeds de toegevoegde waarde aan deze stip op de horizon. De Kamerbrief over de voortgang van dit traject is op deze lijn aangepast.

Geadviseerd besluit

1. In te stemmen met versturing van de aangepaste Kamerbrief voortgang Inzicht in Schulden (Bijlage 1)

Kernpunten

- In deze nota schetsen we op welke wijze wij een integraal schuldenoverzicht willen invullen. Het doel daarbij is onverminderd om mensen, schuldhulpverleners en gerechtsdeurwaarders inzicht in schulden te bieden passend bij de fase (van de escalatie van schulden) waarin iemand verkeert.
- Op basis van de opgedane inzichten en verkenning van een Integraal Schuldenoverzicht van het afgelopen jaar blijkt dat dit een lang en complex proces is.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota kamerbrief Integraal schuldenoverzicht

Nummer: 1	Auteur: Vijlbrief, J.A.	Onderwerp: Free Hand	Datum: Onbepaald

- Binnen de beschikbare middelen zetten we de komende jaren in op 1) doorontwikkeling van bestaande publieke initiatieven en 2) faciliteren van private ontwikkelingen.
- We willen de komende jaren realistisch zijn en zetten daarom gerichte stappen binnen de beschikbare middelen, aansluitend bij technologische ontwikkelingen en capaciteit, waarbij de realisatie van één digitaal schuldenoverzicht nog steeds als stip op de horizon geldt. Deze stappen worden uitgewerkt in een ontwikkelagenda, waarover we de Tweede Kamer eind 2026 informeren.
- Daarbij lichten we de uit de verkenning naar voren gekomen voortschrijdende inzichten toe van de IBO-maatregel Integraal Schuldenoverzicht.

Toelichting

A) Voorgestelde invulling integraal schuldenoverzicht: gerichte doorontwikkeling bestaande (publieke) initiatieven en faciliteren nieuwe (private) initiatieven via Programma Inzicht in Schulden

We stellen voor via het Programma Inzicht in Schulden in te zetten op een vraaggestuurde & doelgroepgerichte benadering (inwoner, schuldhulpverlener en gerechtsdeurwaarder). Initiatieven die al gebruikt worden door de doelgroep werken we op basis van hun behoeften en gesignaleerde knelpunten (vraaggestuurd) verder uit en koppelen we waar mogelijk aan elkaar. Dit vormt de kern van de eerste fase van het programma, omdat het eenvoudiger is op de publieke schulden regie te voeren (overheidsstandaarden, kwaliteitseisen, AVG, etc.). Daarnaast worden nieuwe (private) initiatieven aangejaagd en waar nodig gekaderd om meer inzicht in schulden te geven. Daarbij houden we het toewerken naar één digitaal schuldenoverzicht steeds in het oog.

1. We zetten in op (door)ontwikkeling van bestaande publieke initiatieven

Het uitgangspunt van het programma is om bestaande publieke initiatieven gericht door te ontwikkelen om zo te zorgen voor meer inzicht in schulden. Bij de doorontwikkeling gaat het onder andere om: MijnBetaaloverzicht, programma Bescherming inkomen bij beslagleggingen (Bib), Schuldenwijzer en Schuldenknooppunt. Doorontwikkeling ziet op het uitbreiden van functionaliteiten en het uitbreiden van de ontsluiting van type schulden en schuldeisers.
De genoemde initiatieven verschillen momenteel naar doelgroep en doel en bestaan nu nog los van elkaar. Onderdeel van het programma is om de lopende initiatieven meer in samenhang te brengen.

> *Voorbeeld*
> De verwachting is dat met enkele kleinere interventies de tijdsbesteding voor het inventariseren van schulden door schuldhulpverleners aanzienlijk kan worden ingekort. De potentiële besparing bij halvering van de gemiddelde tijdbesteding (10 uur per traject) is €11 mln per jaar.

2. We stimuleren en kaderen initiatieven vanuit de markt

Daarnaast willen we de innovatiekracht op het terrein van gegevensuitwisseling benutten. Door technologische ontwikkelingen zijn er nieuwe toepassingen mogelijk - zoals nieuwe functies in bankenapps, apps die gemiste betalingen inzichtelijk maken en apps om incassobrieven slim te scannen en te ordenen - die mensen sneller grip op hun financiële situatie en schulden bieden.

Waar nodig kan de Rijksoverheid nieuwe initiatieven stimuleren en ondersteuning bieden. Het gaat hier in eerste instantie om ontwikkelingen door de markt, dus zal hiervoor een passend financieringsinstrument voor gevonden moeten. Om innovatie te stimuleren kent ons land veel verschillende financieringsvormen.

Voorbeeld stimuleren initiatieven
Er zijn veel initiatieven die via bankkoppeling (PSD2) een overzicht maken van uitgaven (incl. betalingsverplichtingen) en inkomsten. In theorie kan dit behulpzaam zijn voor alle inwoners in Nederland, maar specifiek voor de inwoner met problematische schulden (hoge stress, afgenomen doenvermogen) zal een standaard functionaliteit mogelijk niet leiden tot meer inzicht. Het stimuleren van een functionaliteit voor deze doelgroep zou een van de activiteiten kunnen zijn binnen deze lijn van het programma.

Tegelijkertijd kan het ook wenselijk zijn deze initiatieven meer in te kaderen. Dit om ze specifiek toegankelijk te maken voor de beoogde doelgroep (mensen met problematische schulden) of juist de kwetsbare inwoner bij het gebruik te beschermen.

Voorbeeld inkaderen initiatieven
De meeste private initiatieven die (via een bankkoppeling) bijdragen aan meer inzicht in schulden hebben nog geen sluitende businesscase, wat het mogelijke risico met zich meebrengt dat zij de (bank)gegevens van deze inwoner als verdienmodel kunnen gaan zien. In dit geval zou het inkaderen van mogelijkheden voor dergelijke initiatieven rechtvaardigen om de kwetsbare inwoner te beschermen.

De opzet van het programma leidt tot verschillende beleidsinstrumenten:
- Overkoepelend toetsingskader (doel en uitgangspunten)
- Wet- en regelgeving (o.a. wettelijke grondslagen gegevensuitwisseling, Wet op de overheidsincasso, AVG-randvoorwaarden, etc)
- Financiering van bestaande en nieuwe initiatieven (diverse financieringsmogelijkheden)

Het geheel van instrumenten zal moeten leiden tot het gevraagde inzicht in schuldenposities gekoppeld aan een handelingsperspectief van de mensen zelf of hun hulpverleners.

B) Voortschrijdende inzichten IBO-maatregel Integraal Schuldenoverzicht vanuit verkenning.

Het is denkbaar dat er op lange termijn een (integraal) schuldenoverzicht gerealiseerd wordt, maar op basis van de opgedane inzichten en verkenning van een Integraal Schuldenoverzicht van het afgelopen jaar blijkt dat dit een lang en complex proces is. Inzichten uit de verkenning leiden ertoe dat we het beoogde doel van Inzicht in Schulden op een alternatieve manier willen invullen (zie onder A) dan voorgesteld in het IBO Problematische schulden.

Argument: Realisatie van een schuldenoverzicht zoals origineel beoogd in het IBO zet in op een ondoelmatige aanbodgerichte benadering (one size fits all).
- Volledige ontsluiting van schulden bij alle schuldeisers is een (zeer) kostbare opgave, terwijl onvoldoende onderbouwd is dat mensen bij wie de nood het hoogst is hier gebruik van gaan maken. Alle ca. 2,5 miljoen potentiële publieke en private schuldeisers zullen moeten worden aangesloten om tot een

integraal overzicht te komen, terwijl bekend is dat slechts een kleine groep schuldeisers[1] het overgrote deel van de schuldenlast vertegenwoordigt.
- Volledigheid zal pas worden bereikt als ook alle informele schulden bij ca. 18 miljoen particulieren worden geregistreerd.
- Een koppeling van deze aantallen schuldeisers zou binnen de huidige beschikbare initiatieven een zeer kostbare exercitie worden (geschatte aansluitkosten per schuldeiser tussen de €200.000 en €2 miljoen)[2]. Deze kosten staan op dit moment niet in verhouding tot de meerwaarde ervan.
- Praktijkervaring vanuit de werking van MijnBetaaloverzicht en het Schuldenknooppunt levert naar verwachting de komende jaren geleerde lessen op over het gebruik en betaalbaarheid van vergelijkbare overzichten voor verschillende schuldeisers.

Argument: Verwerking van gegevens in een integraal schuldenoverzicht brengt gegevensdelingsrisico's met zich mee, die op dit moment niet gemitigeerd kunnen worden.
- De verwachting is dat de volledigheid en juistheid van data bij (met name private) schuldeisers op dit moment onvoldoende is om mensen met schulden meer zekerheid te geven. Dit heeft onder meer te maken met vraagstukken rondom persoonsidentificatie bij private partijen maar ook beperkte actualiteit van data doordat schulden kunnen worden overgedragen of doorverkocht;
- Gezien de gevoelige aard van de gegevens nemen de beveiligingsrisico's en risico's van misbruik en oneigenlijk gebruik toe met de omvang van het aantal schulden en het aantal mensen waarover schulden worden ontsloten. Daarbij komt dat de Rijksoverheid (en specifiek SZW) als verwerkingsverantwoordelijke aansprakelijk kan worden gesteld voor onjuiste gegevensdeling en bij datalekken.

Argument: Het ongemotiveerd samenvoegen van alle bestaande initiatieven tot één nieuw schuldenoverzicht is technisch complex en de toegevoegde waarde niet aangetoond
- De verschillende initiatieven verschillen op dit moment van doelgroep (inwoner, schuldhulpverlener en gerechtsdeurwaarder) en derhalve ook van doel (gestandaardiseerd berichtenverkeer om schuldregeling tot stand te brengen, inzicht in beslagen, inzicht in openstaande vorderingen bij Rijksuitvoeringsorganisaties etc.).
- Daarbij is vaak de techniek, governance, gegevensdeling etc. ook verschillend, waardoor koppeling/samenloop zonder interventie en regie niet automatisch gegeven is. Hiervoor is gerichte regie vanuit de rijksoverheid wenselijk.

Financiële/juridische overwegingen
- De beschikbare middelen voor deze aanpak zijn onderdeel van besluitvorming over de Envelop Armoede & Schulden. De dekking voor de totstandkoming van meer Inzicht in schulden loopt hierin mee.

---

[1] Incassobureau's, Belastingdienst, Zorgverzekeraars, gemeenten, Woningcorporaties, CJIB en Banken. Argumentenfabriek (2020) Minder schade door schuld
[2] Op basis van globale inschattingen vanuit CJIB om een (private) schuldeiser aan te laten sluiten op MijnBetaaloverzicht